

Enes Ulusoy

28-04-2023

8 minuten

Een kritische lezing van Risale-i Nur

Voor een tijdje was dit iets wat ik op mijn lever had: onbeantwoord gebleven vragen met betrekking tot bepaalde passages aan de kaak stellen uit het welbekende werk Risale-i Nur van Said Nursi, beter bekend als Bedi'uzzaman (gest. in het jaar 1960).¹ Zijn populaire Risale-i Nur collectie is naar tientallen talen vertaald en wordt 's werelds in verschillende vormen en stijlen door zijn aanhangers bestudeerd en uitgelegd. Dit gebeurt op grote schaal ook in Nederland. Voor zover ik weet, is de collectie (deels) ook naar het Nederlands vertaald en is zelfs online beschikbaar gesteld voor de lezers. Said Nursi was een interessant fenomeen voor zijn tijd. Hij viel op met zijn politieke standpunten² en zijn actieve rol in de moslimgemeenschap. We gaan het hier niet over zijn biografie hebben, maar belangrijk is om te weten dat het een persoon betreft met twee fases in zijn leven. Daarom spreekt hijzelf ook over de oude Said en de nieuwe Said. Op jonge leeftijd proclameerde hij zijn geleerdheid en beweerde dat hij antwoord had op elke vraag wat voor een grote ophef zorgde onder de geleerden van zijn tijd.³ Er valt veel te zeggen over zijn persoonlijkheid en levensverhaal, maar wij gaan ons in dit kortbondige artikel beperken tot een aantal vage beweringen van Said Nursi dat voorkomt in zijn bekende collectie Risale-i Nur. Dit is belangrijk, vind ik persoonlijk, omdat deze collectie overdreven aandacht krijgt en door diens loyale aanhangers gepositioneerd wordt als het enige echte werk dat als leidraad kan dienen voor de hedendaagse moslims. Dit is een zeer kwalijke opvatting. Bovendien acht men deze collectie

1

¹ Voor zijn Nederlandstalige werken en biografie kun je terecht bij de officiële website van zijn aanhangers in Nederland: <https://lucideinkt.nl/>

² Belangrijkste daarvan is dat hij een vurige vijand was van de Osmaanse sultan Abdulhamid II. Hij noemde hem een dictator en riep de mensen op om in opstand te gaan tegen hem. Daarnaast gaf praatte hij de Jonge Turken recht, terwijl zij duidelijk anti-islamitische militanten en grotendeels vrijmetselaars waren! Zie Beyanat ve Tenvirler, blz. 97. Said Nursi ging ook naar Saloniki, bolwerk van Jonge Turken, om daar zijn steun te betuigen aan de Jonge Turken. Said Nursi had ook goede relaties met vrijmetselaars en schreef voor hun tijdschriften. Bovendien beschouwde hij Jamaluddin Afghani, Muhammad Abduh en andere vrijmetselaars als zijn voorgangers en leraren. Zie Tarihçe-i Hayat, 39 en 59. Het is ook mogelijk om duidelijke parallellen te trekken tussen de Moslimbroeders en de beweging van Said Nursi. Zie voor uitgebreidere informatie ook het boek *İpler Kimin Elinde* van Yasin Aslan.

³ Tarihçe-i Hayat, blz. 47. Dit is een biografisch werk geschreven door zijn leerlingen over Said al-Nursi en tevens bevestigd door hem.

en de auteur ervan als een onfeilbare genie. Sterker nog, een Turkse professor uit Nederland genaamd Ahmed Akgündüz⁴ zei recent nog in een Turks YouTube-interview dat het verkondigen en verspreiden van de islam erg moeilijk is zonder Risale-i Nur en dat je de mensen niet kunt overtuigen zonder deze collectie, in het bijzonder in Europa.⁵ Deze professor staat tevens bekend om zijn overdreven houding in het aanhangen van Said Nursi. Professor Akgündüz beweert tevens dat Said Nursi de in Einde der Tijden verwachte Mahdie was en dat hij een afstammeling was van de geliefde profeet ﷺ.⁶ Dit soort uitspraken zijn niet zomaar gezegd, want dezelfde exageratie werd door Said Nursi en zijn vooraanstaande leerlingen ook gedaan waar we op terug zullen komen in de loop van dit artikel. Het is waar dat er mooie bewijzen staan geschreven in Risale-i Nur over de Koran en de islamitische geloofsleer, maar dit moet ons niet verblinden tegenover de fouten die zijn gemaakt in hetzelfde werk. De verkondiging en verspreiding van de islam reduceren tot een persoon en/of een boekwerk en een decennia terug overleden persoon als Mahdie beschouwen, is letterlijk niets anders dan een waardeloze demagogie. Een andere reden voor het belang van dit onderwerp is dat deze collectie massaal wordt vertaald en verspreid, in het bijzonder onder de jongeren. In principe is hier niets mis mee, want het bevat ook zeer nuttige kennis en bewijzen voor de geloofsfundamenten, maar aan de andere kant bevat de collectie ook vage en soms zelfs valse opvattingen waar we de jongeren op moeten attenderen. Hieronder zullen we puntsgewijs aangeven welke passages en opvattingen dit zijn met de bijbehorende referenties. Ik heb de passages rechtstreeks geparafraseerd uit het Ottomaans origineel van de collectie.

---

⁴ Dit is een omstreden persoon. Hij is een vurige aanhanger van Said Nursi en heeft ooit Fethullah Gülen zelfs geprezen. Daarnaast is er veel ophef over hem ontstaan onder de intellectuelen en wetenschappers in Turkije en Nederland, omdat hij zich schuldig maakte aan plagiaat in zijn proefschrift. De Turkse professor Ali Birinci heeft aangetoond dat Akgündüz heeft geplagieerd in zijn proefschrift. Hierdoor werd hij ook heftig bekritiseerd door verschillende Nederlandse en Turkse intellectuelen en wetenschappers waaronder de Turkse historicus en jurist Kadir Misiroglu. Zie ook de volgende links voor meer informatie:

<https://kadirmisiroglu.com/ahmed-akgunduz.html>

<https://www.youtube.com/watch?v=bHuSFQIT0No>

<https://nos.nl/artikel/2085556-rector-islamuniversiteit-beschuldigd-van-plagiaat>

<https://www.volkskrant.nl/wetenschap/hele-paragrafen-zelfs-bladzijden-schrijft-hij-over~b94c2e45/>

⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=FMgWdL5ky5A>

⁶ <https://www.youtube.com/watch?v=FfF09VcUJzY>

De bovenmenselijke Said Nursi

Er wordt beweerd dat Said Nursi de Koranische feiten heeft ontdekt waar we op heden naar behoeftig zijn en deze zodanig verwerkt in Risale-i Nur dat iedereen het kan begrijpen conform zijn eigen intellect en kennis. Daarom is Risale-i Nur een meesterwerk dat geen precedent heeft. Said Nursi heeft op een buitengewone wijze geproclameerd dat men hem alles kan vragen. De bekende geleerden hebben zich in groepen tot hem gewend en hem abstracte en complexe vragen gesteld op het gebied van verschillende wetenschappen en Said Nursi heeft elke vraag zonder aarzeling beantwoord. Zo een onvoorwaardelijke proclamatie doen en vervolgens deze succesvol nakomen, heeft sinds mensenheugenis niet plaatsgevonden en zo een geniale geleerde is tot nu toe niet verschenen met uitzondering van het profetisch tijdperk.⁷

Said Nursi heeft in zijn jeugd al met een studie van drie maanden de kennis van de eersten en laatsten verworven. Bovendien heeft hij de gnostische kennis, de realiteit der dingen, de geheimen van het universum en de goddelijke wijsheid geërfd. Tot nu toe heeft niemand zo een hoge eer bereikt. Zo een bovennatuurlijkheid in kennis kent geen precedent. Hij is een ongeëvenaarde geleerde al voordat hij de puberteit heeft bereikt en heeft de wereld van kennis uitgedaagd en verslagen.⁸

Zoals je kunt zien, wordt er een overdreven portret geschetst over Said Nursi en zijn collectie. (1) Hij heeft zogenaamd dingen gezegd over de Koran wat voorheen nooit is gezegd, (2) hij heeft antwoord op elke vraag, (3) zijn werk kent geen gelijkenis, (4) hij is een ongeëvenaarde geleerde, (5) hij heeft op buitengewone manier buitengewone hoeveelheid kennis. Deze overdrijvingen zijn niet zomaar gezegd door zijn leerlingen en aanhangers, want zij hebben zich direct geïnspireerd op de beweringen van Said Nursi. Mateloze opschepperijen die daarop lijken, zien we ook duidelijk terug in de beweringen van Said Nursi. Zo een attitude staat niet alleen haaks op de islamitische ethiek, maar bestraat ook de weg naar heterodoxie.

---

⁷ Sözlür, Konferans, blz. 1016-1017. Deze passage is uit het supplement dat opgenomen is in de collectie en is de uitwerking van een conferentie die in 1950 werd gehouden aan de universiteit van Ankara waar hoogleraren en intellectuelen aan deelnamen.

⁸ On Beşinci Şuâ (88 / 104); Sikke-i Tasdik-i Gaybiye, blz. 355-356.

Sjiitische en mystieke fabels

*Said Nursi beweert dat Imam 'Ali ibn Abi Talib een boek genaamd Sakina heeft ontvangen van de engel Jibriel waarin de grootste Naam van Allah ﷻ stond. Hiermee heeft hij alle kennis en geheimen waargenomen sinds het begin van de schepping tot de Dag der Opstanding.*⁹

We zien ook dat Said Nursi intensief bezig is in zijn werken met *abjad* (consonantschrift), *jifr*, numerologie, toekomstvoorspellingen en bepaalde mystieke linken leggen tussen de Koranverzen en gebeurtenissen in zijn tijd en de toekomst. Hij geeft ook aan dat *abjad* een sleutel is tot het ongeziene.¹⁰ Hij gaat zelfs een stap verder door de datum van het Laatste Uur te voorspellen aan de hand van *abjad* en *jifr*.¹¹ Dit soort praktijken kunnen uitpakken in zeer gevaarlijke afwijkingen in de geloofsleer. Een andere merkwaardige parallel die we kunnen trekken tussen Said Nursi en het sjiïsme is het zogenaamde smeekbedeboekje *Cevşen-i Kebîr* waar Said Nursi buitengewone aandacht aan heeft besteed. Het is belangrijk om te weten dat deze smeekbedes afkomstig zijn uit de sjiitische literatuur. Said Nursi koestert regelmatig ook een speciale relatie met Imam 'Ali door duizelingwekkende beweringen te doen over hem, zoals dat hij de komst van Said Nursi en zijn *Risale-i Nur* heeft voorspeld en geprezen.¹² Nog een sjiitische tendens zien we in zijn bewering dat de profeet ﷺ eigenlijk wenste dat Imam 'Ali zijn opvolger zou worden, maar achteraf afzag van deze wens door een nieuwe openbaring.¹³

Het heilige boek *Risale-i Nur*

*Volgens Said Nursi is *Risale-i Nur* het schijnende licht van de Koran en is geheel perfect en foutloos.*¹⁴

**Risale-i Nur* is het Touw van Allah ﷻ. Wie zich daaraan vastklampt, is gered.*¹⁵

⁹ Sikke-i Tasdik-i Gaybiye, blz. 2079.

¹⁰ Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, blz. 98.

¹¹ Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, blz. 119-120; Kastamonu Lâhikası, blz. 30-31.

¹² Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, blz. 75, 106, 138, 168-169.

¹³ Mektubat, blz. 91.

¹⁴ Barla Lahikası, Yirmi Yedinci Mektub ve Zeyilleri, blz. 1415.

¹⁵ Şualar, On Birinci Şua, Onbirinci Meselenin haşiyesinin bir lahikasıdır, blz. 985.

*Voor twintig jaar heb ik (Said Nursi) geen ander boek gelezen of bij me gedragen, want Risale-i Nur is voldoende.*¹⁶

*Het is overduidelijk dat een persoon die zelfs een grootgeleerde is de leerling van Risale-i Nur en de leerling van de auteur ervan is. Het lezen van Risale-i Nur is noodzakelijk en een behoefte voor hem. Als hij in onachtzaamheid weigert door zijn ego te gehoorzamen en de collectie van Risale-i Nur niet leest, dan zal hij in grote deprivatie vervallen.*¹⁷

*Risale-i Nur is voldoende voor de behoeften. Andere boeken zijn niet nodig. Ik houd me niet bezig met andere boeken en dat dienen jullie ook te doen.*¹⁸

*Dus wie ons dwarsboomt, is rechtstreeks in strijd met het geloof.*¹⁹

*Mij veroordelen, is Risale-i Nur veroordelen. En Risale-i Nur veroordelen, is eigenlijk de Koran veroordelen.*²⁰

*Risale-i Nur kan niet tegengesproken worden, want deze is rechtstreeks verbonden aan de Koran. Aan wie is het recht om deze aan te vallen.*²¹

*In de Koran zijn er 33 verwijzingen naar Risale-i Nur. Imam 'Ali en Imam 'Abdulqadir al-Jilani hebben Risale-i Nur ook voorspeld. Wie Risale-i Nur tegenspreekt, heeft hen tegengesproken.*²²

*Risale-i Nur is de meest verheven tafsir van de Koran in deze tijd. De realiteiten ervan zijn hemels en Koranisch. Zolang de Koran gelezen wordt, zal deze ook gelezen worden.*²³

Wat in deze tijd de mensen tot gelukzaligheid zal brengen, is slechts Risale-i Nur. Zoals dat degenen die zich vastklampen aan de Koran werelds en hemels gelukzalig zullen worden,

¹⁶ Tarihçe-i Hayat, blz. 322.

¹⁷ Hutbe-i Şâmiye, blz. 612 en andere passages in de collectie.

¹⁸ Kastamonu Lâhikası, blz. 73; Tarihçe-i Hayat, blz. 279.

¹⁹ Kastamonu Lâhikası, blz. 144.

²⁰ İşârâtü'l -İ'caz, blz. 333.

²¹ Tarihçe-i Hayat, blz. 381; Şuâlar, blz. 24; Siracü'n-Nûr, blz. 188.

²² Müdâfaalar, blz. 104.

²³ İşârâtü'l -İ'caz, blz. 336.

*zullen degenen die Risale-i Nur lezen en ernaar handelen de echte gelukzaligheid verkrijgen.*²⁴

Het is mogelijk om de voorbeelden te vermeerderen waarin Said Nursi benadrukt dat iedereen behoeftig is aan Risale-i Nur en dat het een heilig werk is dat aan hem is ingegeven door Allah ﷻ en dat het als boek voldoende is voor iedereen. Zeggen dat Risale-i Nur voldoende is, kan niet door de beugel, want de moslims zijn ook behoeftig naar andere geleerden en hun werken, omdat elk vak en elke school zijn eigen experts kent. Risale-i Nur kan nooit als een vervanger dienen van de veertiende eeuwige islamitische literatuur en bronnen.

Daarnaast trekt Said Nursi vaker vage parallellen tussen zijn collectie en de Koran, zoals dat hij zegt dat zijn collectie ook herhalingen bevat zoals het geval is voor de Koran. De bewering dat zijn collectie een tafsir is van de Koran klopt ook niet helemaal. Dit kan elke lezer van de collectie overduidelijk zien. Een tafsirboek behandelt de uitleg van de Koranverzen vanaf sura al-fatihah tot en met sura al-nas in het licht van de islamitische wetenschappen en de Arabische taalregels waarbij zowel de theologische als de juridische voorschriften van de islam worden uiteengezet. Risale-i Nur is niet zo een soort tafsirboek waar we als moslims aan gewend zijn door de eeuwen heen. Said Nursi heeft ook op een zeer vreemde wijze regelmatig aangegeven dat het tegenspreken van Risale-i Nur voor bepaalde calamiteiten en natuurrampen kon zorgen als bestraffing.²⁵

Said Nursi en de christenen

*Hij zegt dat onschuldige christenen die door ongeval of onrecht stierven in de Tweede Wereldoorlog tot de martelaren zullen behoren en gered kunnen worden van de hel. Dit baseert hij weer op ingevingen.*²⁶

Als hij dit standpunt zou nuanceren met kinderen of met niet-moslims die nooit (gezonde) informatie hebben vernomen over de islam en dat ze daarom niet naar de hel zullen gaan, dan zou dat nog begrepen of geïnterpreteerd kunnen worden, maar hij kent martelaarschap toe aan

---

²⁴ Rehberler, blz. 134.

²⁵ Siracü'n-Nûr, blz. 168, 187-188; Şuâlar, blz. 254, 287, 308-311; Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, blz. 17-18, 19-20, 23, 270; Kastamonu Lâhikası, blz. 293.

²⁶ Kastamonu Lâhikası, blz. 79; Tarihçe-i Hayat, blz. 290.

gestorven niet-moslims en dit heeft geen enkele fundering in de islamitische geloofsleer. Een soortgelijke uiting maakt hij ook over de ongelovigen, maar dan beweert hij dat de pijn van het hellevuur na een tijd niet meer gevoeld zal worden door de ongelovigen in de hel.²⁷

*Said Nursi adviseert zijn leerlingen om niet te discussiëren met moslims, al zijn het sektarische moslims, omdat er andere prioriteiten zijn volgens Said Nursi. Daarna vervalt hij in een kwadere situatie door te zeggen dat ze zelfs niet met christenen moeten discussiëren, omdat de christenen in Allah (!?) en in het hiernamaals geloven.*²⁸

Het behoort tot de wijsheid om de prioriteitenladder te hanteren in de weerlegging van andersdenkenden, maar uiteindelijk is het niet de bedoeling dat de weerlegging van sektarische mensen of christenen volledig stil wordt gelegd, omdat daar ook een groot gevaar in zit. De fundamenten van de islamitische geloofsleer moeten namelijk in elk geval verdedigd en intact gehouden worden, ongeacht de tijd, plaats en inhoud. Dit is ook wat de islamgeleerden altijd hebben gedaan door de eeuwen heen, in welke hectiek ze ook verkeerden!

*Deze liefde en tolerantie tussen Said Nursi en de christenen is niet eenzijdig. Er heeft een intieme correspondentie met geschenken plaatsgevonden tussen Said Nursi en het Vaticaan.*²⁹

Deze intieme relatie tussen Said Nursi en het Vaticaan is wel merkwaardig als we daarnaast in acht nemen wat Said Nursi zegt over de christenen, zoals in de bovenstaande citaten aangehaald. Hieruit wordt ook duidelijk dat de Gülen-beweging volledig is geïnspireerd op de leer van Said Nursi. Dat is ook wat Fethullah Gülen voor jaren heeft verkondigd.

*Said Nursi pleit ook voor sterke vriendschapsrelaties met de Armenen.*³⁰

Het valt op dat Said Nursi nadrukkelijk bijzondere aandacht schenkt aan sterke vriendschapsrelaties met christenen en christelijke volken. De vraag rijst nu waarom hij deze tolerantie niet had voor de toenmalige leider van de moslims sultan Abdulhamid II.

---

²⁷ İ̇şârâtü'l-İ'câz, blz. 81-82.

²⁸ Tarihçe-i Hayat, 274.

²⁹ Emirdağ Lâhikası, blz. 303.

³⁰ Münazarat, blz. 67.

Said Nursi en Mahdie

Hij spreekt vaker over Mahdie en zijn taken. Een van zijn taken is volgens Said Nursi dat hij de islamitische geloofsleer zal verdedigen en deze taak wordt vervuld door Risale-i Nur.

Daarom zal Mahdie ook deze collectie hanteren.³¹

Hij beweert ook dat voorgaande boodschappers en heiligen hebben verwezen naar de Mahdie als Risale-i Nur.³²

Mahdie is een uitgebreid onderwerp welk wij uitvoerig hebben behandeld in ons artikel “Remedie tegen de idioterie over de identiteit van Mahdie”. Daar kan je terecht voor meer informatie.

De aanhangers van Said Nursi

De leerlingen van Risale-i Nur zullen met geloof heengaan.³³

Said Nursi heeft beweerd dat zijn aanhangers als een aparte natie opgewekt zullen worden op de Dag der Opstanding.³⁴

8

Deze zelfverzekerde uitingen kunnen niet door de beugel. We zien in de Koran dat de profeten zelfs vreesden en nooit zelfverzekerde uitingen deden over hunzelf en anderen, tenzij het specifiek door Allah ﷻ werd bericht. We zien in de Koran dat de profeet Ya’qub zijn kinderen bijeenriep toen hij op sterfbed lag en hen het goede advies gaf om als moslims heen te gaan en de weg van de profeten te volgen.

Foutieve interpretaties en benaderingen

Volgens Said Nursi is Dabba al- ‘Ard boomwormen.³⁵

---

³¹ Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, blz. 9.

³² Barla Lâhikası, blz. 133, 136; Emirdağ Lâhikası, blz. 262; Müdaafalar, blz. 358.

³³ Kastamonu Lâhikası, blz. 47; Tarihçe-i Hayat, blz. 277, 312, 319.

³⁴ Tılsımlar Mecmuası, Maidetü'l Kur'an, blz. 179.

³⁵ Şuâlar, blz. 511.

Het beest dat Dabba wordt genoemd in de Koran en Sunna is bericht als een teken van het laatste uur. De interpretatie die Said Nursi doet over dit beest staat volledig haaks op de beschrijvingen van de Koran en Sunna.

Said Nursi beschouwt de Chinese muur als een onderdeel van de sadd (schutting) waarover in de Koran staat dat Dhulqarnayn dat bouwde tegen Ya'juj wa Ma'juj (Gog en Magog).³⁶

Ook deze interpretatie staat volledig haaks op wat er wordt gezegd in de Koran en Sunna met betrekking tot de schutting van Dhulqarnayn. Bovendien klopt het historisch ook niet. Dit zou daarnaast betekenen dat Gog en Magog geïnterpreteerd kunnen worden als de Chinezen en Mongolen waar Said Nursi eigenlijk ook op zinspeelt.

*Said Nursi zegt over vers 25 van Koranhoofdstuk 2 dat de constructie **minhā min thamara** mooier en krachtiger uitgedrukt kon worden met **min thamarūtihā**, maar de beantwoording van de twee vragen (die hijzelf noemt in de uitleg) vereiste de eerste constructie.³⁷*

Dit is uiteraard een bewoording die niet past bij een islamgeleerde en het gaat absoluut niet door de beugel om een alternatief te bedenken voor een Koranische zinsopbouw.

Slot

Er zijn nog meer punten die we kunnen aanhalen uit deze collectie om aan te tonen dat het bepaalde kwalijke fouten bevat en daarom niet blindelings opgevolgd kan worden. Iedereen kan vergissingen maken of fouten begaan, want niemand is onfeilbaar. De Koran is het enige boek dat foutloos is. De profeten en de boodschappers zijn de enige mensen die volledig beschermd zijn. Deze kritische lezing van Risale-i Nur is geen aanval op Said Nursi of zijn aanhangers. Het leveren van terechte kritiek op iemand of op een boek is juist het vereiste van kennis en intellect.

---

³⁶ Lem'alar, blz. 112-113.

³⁷ İṣṣârâtü'l-İ'câz, blz. 203.